

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/7/2020
Identifikačné číslo spisu:	7815208474
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7815208474.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladíka a sudcov JUDr. Eriky Šobichovej a Mgr. Petra Melichera v spore žalobcu Q. X. M. X. F., bývajúcí H. XX, R., právne zastúpený: Mgr. Ivica Štiglitz, advokátka so sídlom v Rožňave, Šafárikova 14, proti žalovanému: Pohotovosť, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, o vydanie originálu zmenky, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 9 C 272/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. januára 2019 sp. zn. 2 Co 247/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 9 C 272/2015-51 z 20. júna 2017 uložil žalovanému povinnosť, aby vydal žalobcovi originál zmenky číslo XXXXXXXXXX na sumu vo výške 1.176 eur, vystavenú a podpísanú dňa 25. apríla 2014, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a konanie v prevyšujúcej časti zastavil. Stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. Súd prvej inštancie mal z obsahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi žalobcom a žalovaným za to, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou, preto sa neriadi režimom zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“).

2. Okresný súd dal do pozornosti, že žalovaný na výzvu konajúceho súdu dňa 05. júna 2017 doručil súdu notársky overenú fotokópiu zmenky č. XXXXXXXXXX (ďalej aj ako „Zmenka“). V ďalšom mal okresný súd za preukázané, že žalobcovi bol zo strany žalovaného poskytnutý spotrebiteľský úver, pričom splnenie dlhu súvisiaceho s poskytnutím predmetného spotrebiteľského úveru bolo zabezpečené vyššie uvedenou zmenkou. Dodal, že v čase, kedy bola zmenka vystavená (25. apríla 2014), už nebolo možné zabezpečenie úverového spotrebiteľského vzťahu vystavením zmenky, a to v zmysle ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť dňom 01. januára 2011. Výslovil, že ak žalovaný napriek uvedenému zabezpečoval úver zmenkou, takýto úkon je neplatný a

vystavenú zmenku je potrebné vydať vystaviteľovi - žalobcovi, aby sa zabránilo jej použitiu v budúcnosti.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Co 247/2018 zo 17. januára 2019 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol a výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zastavení konania potvrdil. Žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že pre právne posúdenie skutkového stavu veci považoval odvolací súd za rozhodujúcu právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej len „zmenkový zákon“) najmä § 16, § 17, § 21, § 24, § 39, § 50, § 58, § 75 - 78, ako aj v zákone č. 233/95 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) najmä § 53 Exekučného poriadku, ktoré neboli uplatnené pri rozhodovaní súdu prvej inštancie, o čom oboznámil strany sporu a vyzval ich na vyjadrenie k možnému použitiu týchto ustanovení v súlade s § 382 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) s tým, že žalovaný sa vo veci nevyjadril a žalobca s aplikáciou uvedenej právnej úpravy vyjadril súhlas.

5. Odvolací súd dal do pozornosti, že predmetom sporu bola zmenka č. XXXXXXXXXX vystavená a podpísaná žalobcom (vystaviteľom) dňa 25. apríla 2014 v Rožňave, ktorou sa zaviazal zaplatiť zmenkovú sumu 1.176 eur so zmenkovým úrokom 0,14 % denne odo dňa vystavenia zmenky bez protestu. Na platenie mala byť predložená v lehote 4 rokov od vystavenia, splatná bola u žalovaného, pričom zmenka spĺňala náležitosti vlastnej zmenky podľa § 75 zmenkového zákona, keď obsahovala: 1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; 2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; 3. údaj zročnosti; 4. údaj miesta, kde sa má platiť; 5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; 6. dátum a miesto vystavenia zmenky; 7. podpis vystaviteľa.

6. V ďalšom zdôraznil, že zmenka ako abstraktný právny úkon je v zásade charakterizovaná tým, že pohľadávka majiteľa zmenky a povinnosť dlžníka zaplatiť zmenkovú sumu sú právne nezávislé od základného právneho pomeru, ktorého sa týkajú s výnimkou zmeniek, ktoré sa vzťahujú k záväzkom vyplývajúcim zo spotrebiteľských zmlúv. To znamená, že ak zmenka vznikla na zabezpečenie plnenia z dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, má povahu spotrebiteľskej zmenky, ktorá sa oproti zmenke z iného právneho vzťahu odlišuje tým, že sa zohľadňuje kauza, teda právny dôvod, z ktorého zmenka vznikla. Spotrebiteľská zmenka taktiež podlieha ex offo súdnej kontrole neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. K uvedenému poukázal krajský súd na spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2015, č. 93 zverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 8/2015 a na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci Česká sporitelňa a.s. c/a Feichter C-419/2011 zo 14.3.2013.

7. Odvolací súd poznamenal, že zásada preferencie a ochrany práv spotrebiteľa je vyjadrená aj v Exekučnom poriadku, ktorý upravuje povinnosť súdu na zamietnutie návrhu na vykonanie exekúcie, ak táto sa navrhuje na základe exekučného titulu vydaného v konaní, ktorým sa uplatnil nárok zo zmenky a vyšlo najavo, že tento nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou bez prihliadnutia na neprijateľné zmluvné podmienky či rozpor s dobrými mravmi alebo bol vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietat', či skúmať neprijateľné zmluvné podmienky a existencia neprijateľnej podmienky má vplyv na vymáhaný nárok (§ 53 ods. 3 písm. d/, e/ Exekučného poriadku).

8. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že súdna judikatúra a právna úprava vytvorila základný rámec na poskytnutie spravodlivej ochrany práv spotrebiteľom voči dodávateľovi, ktorý zneužíva svoje práva alebo výslovne koná v rozpore so zákonom, ak uplatňuje nároky zo zmenky týkajúce sa spotrebiteľskej zmluvy. Aj v prípadoch, ak veriteľ disponuje zmenkou, ktorej právny dôvod vzniku spočíva v zmluve spotrebiteľského charakteru, tento nárok podlieha skúmaniu, či nevyplýva z

neprijateľných zmluvných podmienok, a veriteľ nie je oprávnený na základe spotrebiteľskej zmenky žiadať priznanie práva v prípadoch, ak táto bola vystavená v čase, kedy právna úprava výslovne zabezpečenie plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy formou zmenky zakazovala. V predmetnom prípade nemal odvolací súd pochyb, že ku dňu uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ku ktorej bola vystavená zmenka, ktorej vydania sa žalobca v konaní domáha (25. apríla 2014), ustanovenie § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. výslovne upravovalo zákaz zabezpečenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy formou zmenky, teda zmenka je neplatným právnym úkonom, z ktorého sa nemôže žalovaný ani jeho prípadný právny nástupca domáť práva voči žalobcovi ako spotrebiteľovi. Odvolací súd vyslovil, že ak sa žalobca dovoľával nároku na vydanie zmenky z dôvodu ochrany svojich práv, tieto sú mu v zmysle vyššie citovanej úpravy, ako aj ustálenej súdnej judikatúry zabezpečené. Dodal, že zo zákonnej úpravy nevyplýva povinnosť na vydanie zmenky vo väzbe na neplatnosť tohto právneho úkonu, ani takú povinnosť nemožno vyvodit' z právneho postavenia žalobcu, vzhľadom na vyššie uvedenú právnu úpravu a judikatúru súdov, ktorá ochranu žalobcovi zabezpečuje, a z neplatnej zmenky činí bezcennú listinu. V ďalšom konštatoval, že povinnosť na vydanie zmenky je viazaná len na splnenie sumy, na ktorú je zmenka vystavená s tým, že v konaní nebolo sporné, že peňažná suma, na ktorú bola zmenka vystavená, uhradená nebola. Záverom poznamenal, že zmenečník môže pri platení zmenky žiadať, aby mu bola vydaná zmenka, opatrená potvrdením majiteľa o platení. Pri čiastočnom platení sa môže zmenečník domáhať iba toho, aby sa toto platenie na zmenke vyznačilo, a aby sa mu o ňom vydalo potvrdenie (§ 39 zmenkového zákona), inak platí o tom, kto má zmenku v rukách, že je oprávneným majiteľom (§ 16 ods. 1 zmenkového zákona).

9. Podľa názoru odvolacieho súdu z právnej úpravy nevyplýva povinnosť žalovaného vydať žalobcovi zmenku, lebo záväzok z nej vyplývajúci v rozsahu 1.176 eur s príslušenstvom nebol splnený, a súčasne právna úprava poskytuje žalobcovi ochranu pred uplatňovaním nárokov z vystavenej zmenky, ktorá má povahu neplatného právneho úkonu.

10. Pre úplnosť odvolací súd uviedol, že žalobca netvrdil, ani to z konania nevyplývalo, aby sa žalovaný ako veriteľ snažil uspokojiť pohľadávku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere formou nárokov z vlastnej zmenky. Avšak pre prípad, ak by sa tak stalo, znáša veriteľ zodpovednosť za akékoľvek škody spôsobené žalobcovi, nakoľko odvolací súd nemal žiadnych pochyb, že predmetná vlastná zmenka je absolútne neplatným právnym úkonom, nakoľko bola vyhotovená v rozpore s výslovným zákazom upraveným v § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z.

11. Vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o zastavení konania, ktoré vychádzalo z podania žalobcu zo dňa 25. októbra 2016, v tomto rozsahu nebolo odvolacím súdom zistené žiadne pochybenie v procesnom postupe a právnom posúdení veci, preto bol rozsudok vo výroku o čiastočnom zastavení konania ako vecne správne potvrdený.

12. Žalobca podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu v celom rozsahu dovolanie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a vyslovil názor, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

13. Žalobca napadnutému rozhodnutiu vytkol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, prekročil svoju rozhodovaciu a vyhľadávaciu právomoc, keď uvedené právne argumenty žiadna zo strán nenamietala a vyhovel odvolaniu žalovaného, ktorého odvolanie bolo založené na tom, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení a to aj napriek tomu, že išlo o žalobu na plnenie. Dodal, že nie je možné ani vyčítať odvolaciemu súdu, že prevzal nekriticky len argumentáciu žalovaného vzhľadom na to, že žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne relevantné právne argumenty a dôvody na to, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

14. Žalobca vyslovil názor, že rozhodnutie odvolacieho súdu by malo vychádzať zo zásady Iura novit curia, avšak z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu sa zdá, že tento hľadal dôvody bez opory v odvolaní žalovaného tak, aby mohol rozhodnutie zmeniť, čím žalobcovi odňal právo na spravodlivý súdny proces. Na podporu svojej argumentácie poukázal dovolateľ na právoplatne skončené konania

vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8 Csp 10/2016 a sp. zn. 12 C 162/2015, v ktorých boli žalobcovia úspešní vo veci vydania zmenky.

15. Rozhodnutie o zamietnutí žaloby a dôvody, pre ktoré došlo k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie odôvodnil odvolací súd použitím iných právnych predpisov, resp. použitím rovnakého právneho predpisu, ale iného ustanovenia, avšak podľa dovolateľa ani jedno z uvedených ustanovení odvolací súd nepremietol do vytvorenia právnej úvahy, ktorá by odôvodňovala zamietnutie žaloby o vydanie veci.

16. V ďalšom dovolateľ zdôraznil, že odvolací súd ustálil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na tom právnom názore, že žalobca nemal dôvod žiadať žalobou vydanie originálu zmenky z dôvodu, že je tu dostatočná ochrana v prípade, ak by si žalovaný taký nárok na súde uplatnil. Uvedený právny argument odvolací súd podporil poukazom na spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia dovolacieho súdu zo dňa 20. októbra 2015. V súvislosti s uvedeným žalobca dal do pozornosti, že žalobu podal ešte 05. augusta 2015, keď predmetné stanovisko nebolo vydané, pričom vzhľadom k vydanému stanovisku dovolacieho súdu, ktoré reflektovalo nutnosť upraviť a ochrániť vzťahy vzniknuté zo zmenky ako zabezpečovacieho prvku v spotrebiteľskom vzťahu mal za logické podporiť nárok žalobcu, ktorý si nepraje, aby zmenka, ktorá nemala byť žalovaným prijatá, ostala v obehú a ohrozovala tak jeho majetkové práva akýmkoľvek spôsobom. Dovolať mal za to, že akýkoľvek úkon žalovaného a disponovanie so zmenkou môže žalobcovi narušiť jeho dobré meno v osobnom a pracovnom živote.

17. Odvolacím súdom uvedený dôvod zamietnutia žaloby (dostatočná ochrana spotrebiteľa) nie je podľa názoru dovolateľa dôvodom na to, aby žalobca nemohol podať žalobu, ktorú mu Civilný sporový poriadok umožňuje podať, a to za účelom ochrany svojich práv; túto možnosť mu žiadne ustanovenie zákona nezakazuje. Konštatoval, že odvolací súd zrejme pri rozhodovaní o tom, že ochrana žalobcu je v súčasnosti postačujúca nemyslel na situáciu, že žalovaný môže zmenku postúpiť a akýkoľvek iný subjekt môže vymáhať zaplatenie zmenkovej sumy nielen cestou súdu. Dovolať dodal, že ochranu od súdov Slovenskej republiky prioritne očakával v predmetnom konaní o vydaní zmenky, táto mu však poskytnutá nebola. Preto nie je presvedčený, že ochrana jeho práv v zmysle platných právnych predpisov bude dostatočná, a neverí v spravodlivé súdne rozhodnutie vzhľadom na zamietnutie jeho žaloby odvolacím súdom. Zmenku prijatú žalovaným (od neho ako spotrebiteľa) na zabezpečenie splnenia dlhu považoval dovolateľ za konanie hrubo porušujúce zákon, ktoré rozhodnutím dovolacieho súdu požíva ochranu a za uvedeného stavu je práve žalobca tým subjektom, ktorý je zaviazaný k plateniu trov konania. Konanie žalovaného vyhodnotil ako zneužitie neznalosti zákona žalobcu v danej oblasti pri podpise zmluvy a za zneužitie jeho dôvery voči žalovanému, s ktorým uzavrel zmluvný vzťah a v ktorom si žalobca svoje povinnosti splnil.

18. Okrem uvedeného žalobca vyslovil názor, že v predmetnom konaní o vydaní veci na odvolacom súde nebola poskytnutá ochrana ohrozeným a porušeným právam na strane žalobcu ako spotrebiteľa, čím nebol naplnený princíp právnej istoty a to až do takej miery, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K porušeniu práv došlo v takej intenzite, že za daného stavu by bolo krajne nespravodlivé aby zmenka, ktorá bola daná na podpis spotrebiteľovi (žalobcovi) ako zabezpečovací prostriedok v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou ostala v obehú. Dovolať dal do pozornosti, že zákon č. 129/2010 Z. z. zakazoval zabezpečenie splnenia dlhu zmenkou absolútne a jemu predchádzajúci zákon (zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) protizákonne vyplnenú zmenku nariadil vydať vystaviteľovi. Poznamenal, že žalovaný aj napriek uvedenému ustanoveniu zmenku na podpis žalobcovi predložil a predmetnú zmenku má v držbe.

19. Žaloba na vydanie veci je podľa dovolateľa klasickým druhom žaloby, ktorou žalobca môže uplatniť právo na vydanie veci, ktorou zmenka ako cenný papier v zmysle právnej teórie je a procesné právo takýto typ žaloby vo svojom ustanovení § 137 CSP pripúšťa. So súdnym konaním o vydanie zmenky podľa dovolateľa dokonca ráta samotný zmenkový zákon ako aj zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských a iných úveroch (§ 4 ods. 6) v situácii, keď zmenku vydanú proti citovanému ustanoveniu veriteľ prijme za účelom zabezpečenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy. Neskoršie ustanovenie zákona č. 129/2010 Z. z. (§ 17 ods. 3) prijatie zmenky úplne zakazuje a hoci ustanovenie o

povinnosti vydať zmenku vystaviteľovi už neobsahuje, podľa dovolateľa to neznamena, že subjekt, ktorý poruší zákon a prijme takúto zmenku nie je povinný ju vydať späť vystaviteľovi, aby nemohla byť použitá akýmkoľvek aj iným spôsobom na vymozenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý je už splnený.

20. Podľa názoru žalobcu nie je prípustné, aby akýkoľvek súd rozhodol nad rámec odvolacích dôvodov a argumentov žalovaného, resp. aby vyhľadával argumenty tak, aby našiel dôvod na zamietnutie žaloby s použitím právnych predpisov, ktoré zamietnutie žaloby ani neodôvodňujú.

21. Záverom žalobca uviedol, že odvolací súd rozhodnutím o zamietnutí žaloby bez akejkoľvek právnej opory s poukazom na normy, ktoré zamietnutie žaloby o vydanie veci ani neodôvodňujú, narušil okrem iného aj právnu istotu. V napadnutom rozhodnutí odvolací súd podľa dovolateľa nepodal dôkladné a presvedčivé odôvodnenie, prečo žalobu o vydanie veci zamietol. Jediným dôvodom odvolacieho súdu bol argument, podľa ktorého má žalobca zabezpečenú silnú ochranu, ak by žalovaný podal návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu, prípadne iným spôsobom si uplatňoval právo zo zmenky. Podľa dovolateľa miera porušenia práv žalobcu ako strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom a toto porušenie práva zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva, do ktorej patrí aj relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). V zmysle vyššie uvedených skutočností žalobca navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil alebo zmenil.

22. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril v lehote stanovenej súdom prvej inštancie, preto sa naň v zmysle § 436 ods. 3 CSP nedá prihliadať.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

24. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domáčať sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

25. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

26. Dovolací súd však osobitne zdôrazňuje, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor strany tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

27. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd považuje za dôležité uviesť, že v dovolaní nie je výslovne uvedené, že dovolateľ podáva dovolanie aj z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, avšak vzhľadom na obsah dovolania a charakter dovolacích námietok, pristúpil dovolací súd k posudzovaniu prípustnosti a dôvodnosti podaného dovolania najprv z hľadiska existencie zmätočností v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

28. V danom prípade dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa zdá, že krajský súd, bez opory v odvolaní žalovaného, hľadal dôvody na to, aby mohol rozhodnutie zmeniť, čím žalobcovi odňal právo na spravodlivý súdny proces. Dovolateľ namietal, že v konaní o vydanie veci na odvolacom súde mu nebola poskytnutá ochrana ohrozených a porušených práv ako spotrebiteľovi, teda nebol naplnený princíp právnej istoty do takej miery, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Namietal, že v napadnutom rozhodnutí odvolací súd nepodal dôkladné a presvedčivé odôvodnenie, prečo žalobu o vydanie veci zamietol. Napokon dovolateľ argumentoval, že miera porušenia jeho práv ako strany sporu nadobudla intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom a toto porušenie práva zároveň predstavuje porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva, do ktorej patrí aj relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

29. Na tomto mieste dáva dovolací súd do pozornosti, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

30. K namietanému pochybeniu najvyšší súd konštatuje, že pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní.

31. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí pre prípustnosť dovolania konanie

ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti.

32. Po preskúmaní predmetnej dovolacej veci, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, resp. že dovolací súd neodôvodnil skutkové zistenia a právne úvahy, z ktorých vychádzal, resp. právne závery, ku ktorým dospel, spôsobom zodpovedajúcim predstavám dovolateľa, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať ani to, že dovolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnosti vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým dovolací súd dospel nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

33. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí (zakotvené aj v § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP) spĺňa, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Obsah spisu vedeného v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že dovolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil riadne. Dovolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP.

34. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľ nepreukázal nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bol vylúčený z uskutočňovania jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu preto konanie vadou podľa § 420 písm. f/ CSP postihnuté nebolo. Keďže prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza, najvyšší súd preto dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP pre jeho procesnú neprípustnosť zamietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

35. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania žalobcu aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, kedy dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

36. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce

niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

37. Dovolací súd zdôrazňuje, že ak dovolateľ zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí v dovolaní v spojitosti s týmto tvrdením vysvetliť svoje presvedčenie, že odvolací súd riešil dosiaľ dovolacím súdom neriešenú otázku. Namietaná právna otázka pritom môže vyplynúť z textu dovolania a nemusí byť formálne vymedzená v jeho konkrétnej časti. Dovolací súd sa má pokúsiť autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 443/2020).

38. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 214/2018).

39. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci žalobca prípustnosť svojho dovolania formálne vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a napriek absencii exaktného označenia právnej otázky dovolateľom, hľadaním obsahu spornej právnej otázky z textu dovolania ako celku (§ 124 ods. 1 CSP) bolo možné vyvodiť, že dovolateľom namietaná rozhodujúca právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorú podľa dovolateľa odvolací súd nesprávne právne posúdil spočíva v posúdení, či je možné uložiť žalovanému (veriteľovi) povinnosť vydať originál zmenky na základe žaloby spotrebiteľa o vydanie veci, ak bola zmenka vyhotovená v rozpore s výslovným zákonným zákazom zabezpečiť záväzok spotrebiteľa týmto prostriedkom (§ 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z.).

40. Dovolací súd po preskúmaní veci konštatuje, že dovolateľom nastolená právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ riešená nebola, preto dospel k záveru, že dovolanie je v danom prípade procesne prípustné. Po konštatovaní prípustnosti dovolania podrobil dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu meritornému dovolaciemu prieskumu a pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

41. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

42. Podľa právneho názoru vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu spočíva dovolaním napadnutý rozsudok na správnom právnom posúdení veci odvolacím súdom. K dôvodom vedúcim k

tomuto názoru dovolací súd uvádza nasledovné.

43. Predmetom súdneho konania je žaloba na vydanie zmenky (č. XXXXXXXXXX na sumu vo výške 1.176 eur vystavená a podpísaná dňa 25. apríla 2014), ktorou žalobca ako spotrebiteľ zabezpečil v prospech žalovaného ako veriteľa svoj záväzok zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25. apríla 2014 napriek tomu, že zo znenia § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení platnom v čase podpisu zmenky vyplývalo, že v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

44. Spornou otázkou v danom konaní bolo posúdenie možnosti uložiť žalovanému (držiteľovi zmenky) povinnosť vydať žalobcovi zmenku, ktorá zabezpečovala spotrebiteľský úver napriek výslovnému zákonnému zákazu, t. j. zmenku, ktorá sa považuje za absolútne neplatnú.

Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2014, v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2014, veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 3 veriteľom.

Podľa § 39 ods. 1 zmenkového zákona v znení účinnom do 22.12.2015, zmenečník môže pri platení zmenky žiadať, aby mu bola vydaná zmenka opatrená potvrdením majiteľa o platení.

Podľa § 39 ods. 3 zmenkového zákona v znení účinnom do 22.12.2015, pri čiastočnom platení môže sa zmenečník domáhať, aby sa toto platenie na zmenke vyznačilo a aby sa mu o ňom vydalo potvrdenie.

Podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

45. Vo všeobecnosti platí, že pri žalobe na plnenie znie žalobný návrh na zaplatenie určitej peňažnej sumy alebo na splnenie inej ako peňažnej povinnosti, pričom nepeňažnou povinnosťou môže byť niečo dať, resp. vydať (dare), niečo vykonať (facere), niečoho sa zdržať (omittere) alebo niečo strpieť (pati). Právo na plnenie vyplýva zo žalobcom tvrdeného právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorý môže byť založený na rozličných právnych dôvodoch (zmluva, zodpovednosť za škodu, bezdôvodné obohatenie, iná právna skutočnosť). Žalobou na plnenie sa poskytuje ochrana právu, ktoré už bolo porušené. Súd v konaní o žalobe na plnenie rozhoduje deklaratórne, teda deklaruje, že povinnosť žalovaného vo sfére hmotného práva existuje alebo neexistuje, a táto deklarácia sa prejavuje buď v zamietavom výroku rozhodnutia alebo naopak vo výroku rozhodnutia ukládajúceho žalovanému túto hmotnoprávnú povinnosť splniť.

46. V súvislosti s uvedeným dáva dovolací súd do pozornosti, že v predmetnom spore predpokladom pre vyhovieť žalobe na vydanie Zmenky bolo len splnenie záväzku z nej vyplývajúceho (zaplatenie sumy 1.176 eur, na ktorú bola zmenka vystavená). Dovolací súd svoj právny záver formuloval opierajúc sa o ustanovenie § 39 ods. 1 zmenkového zákona, keď zmenečník (žalobca) môže žiadať vydanie zmenky výslovne len pri jej platení. Pri posudzovaní nárokov zo zmenky, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, je potrebné mať na pamäti, že zmenka bola vystavená v súvislosti s reálne poskytnutým plnením alebo službou. Vzhľadom na to, že v konaní nebolo sporným, že suma, na ktorú bola Zmenka vystavená, zaplatená v celosti nebola, nemohli súdy nižšej inštancie postupovať podľa vyššie uvedeného ustanovenia zmenkového zákona, ktorý viaže povinnosť vydať zmenku len na splnenie sumy, na ktorú je zmenka vystavená. Dovolací súd dodáva, že zo žiadneho ustanovenia príslušných právnych predpisov pre žalovaného nevyplýva povinnosť vydať Zmenku z dôvodu zamedzenia jej budúceho použitia vo väzbe na jej neplatnosť, preto odvolací súd postupoval správne, keď ustálil neexistenciu povinnosti žalovaného vo sfére hmotného práva vydať žalobcovi Zmenku.

47. Netreba zabudnúť, že podľa Ústavy Slovenskej republiky, každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá (čl. 2 ods. 3). Predmetný článok je vyjadrením jednej z kľúčových zásad materiálneho právneho štátu - slobody jednotlivca a jeho prednosti pred štátom. Na druhej strane z predmetného ustanovenia plynie princíp, podľa ktorého je zákon právnym základom pre ukladanie povinností. V zmysle uvedeného súdy nižšej inštancie nemohli zaviazat' žalovaného na vydanie Zmenky za účelom ochrany práv žalobcu ako spotrebiteľa, keď takáto povinnosť žalovaného vo sfére hmotného práva neexistovala.

48. Dovolací súd pri rozhodovaní bral do úvahy, že žalobca vystupoval v postavení spotrebiteľa, na ktorého dopadá osobitná právna ochrana a ktorého postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré mu garantuje Občiansky zákonník, avšak túžba žalobcu mať v držbe Zmenku ním vystavenú sama o sebe nepostačuje na uloženie povinnosti žalovanému vydať Zmenku bez splnenia podmienok ustanovených v § 39 ods. 1 zmenkového zákona (splnenie záväzku).

49. Pod pojmom zmenka rozumieme osobitnú listinu, z ktorej jej právoplatnému majiteľovi vyplýva právo na zaplatenie peňažnej pohľadávky, a to vo výške uvedenej v tejto listine, pričom toto právo majiteľa zmenky smeruje voči osobe, ktorá na túto listinu napísala svoje záväzkové vyhlásenie a podpísala sa pod neho. Nárok majiteľa zmenky i záväzok zmenkového dlžníka sú inkorporované do zmenkovej listiny. Zmenková obligácia je spätá s listinným substrátom zmenky natoľko, že listina a na nej vyznačené vyhlásenie predstavuje materiálnoprávnu podmienku vzniku, existencie, uplatnenia a zániku obligačných vzťahov, zakladajúcich sa na zmenke. Preto hovoríme, že zmenka v rukách oprávneného majiteľa predstavuje cenný papier na peňažné plnenie.

50. Zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera v zásade nemožno bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí na základe skutočností vyplývajúcich zo žalobného návrhu, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa, pretože v prípade spotrebiteľov nie je možné odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia a súdy pri svojej rozhodovacej činnosti musia hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkových inštitútov neprimerane v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu.

51. Dovolací súd dáva do pozornosti, že dňa 20. októbra 2015 bolo prijaté spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 93/2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledovnom znení:

„I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

- pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či nepripustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

- pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či nepripustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

- II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovanom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

- III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto excès dosahuje.“

52. Účelom vydávania stanovísk najvyšším súdom je v zmysle ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia a

obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. R 93/2015 ako prostriedok zabezpečenia jednotného výkladu a jednotného používania zákonov je pre súdy nižšej inštancie vo veciach, v ktorej bol uplatnený nárok zo zmenky, ipso facto záväzné. Zároveň platí, že spoločné stanovisko je aplikovateľné nielen na základné konanie (konanie o veci samej), ale aj na exekučné konanie.

53. V súvislosti s vyššie uvedeným, pozornosti dovolacieho súdu neušlo, že Zmenka, ktorej vydania sa dovolateľ domáha, je absolútne neplatným právnym úkonom (zákon č. 129/2010 Z. z. výslovne upravoval zákaz zabezpečenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy formou zmenky ku dňu vystavenia zmenky). Keďže hospodárskym účelom zmenkového záväzku spotrebiteľa bolo zaistenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy, resp. splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy, spotrebiteľ nie je zaviazaný zo zmenky vzhľadom na výslovný zákonný zákaz zabezpečiť záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou. Vzhľadom na absolútnu neplatnosť Zmenky dáva dovolací súd do pozornosti, že tak ako žalovaný, ani jeho prípadný právny nástupca, eventuálne postupník sa nemôže dovolávať voči žalobcovi ako spotrebiteľovi práv vyplývajúcich zo Zmenky. Dovolací súd konštatuje, že žalovanému zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie, keďže nadobudol zmenku v rozpore s výslovným zákonným zákazom zabezpečovať spotrebiteľský úver zmenkou. Z tohto dôvodu sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu. V prípade, že by došlo k uplatneniu práv zo Zmenky, konajúci okresný súd je v zmysle spoločného stanoviska povinný zabezpečiť v základnom konaní prieskum uplatneného nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu s tým, že rovnaká povinnosť sa aplikuje aj v exekučnom konaní. Na dôvažok dovolací súd uvádza, že ak by došlo k uplatneniu nárokov zo Zmenky, žalovaný by v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. zodpovedal za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením výslovného zákonného zákazu splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

54. Vzhľadom na uvedené nemohol dovolací súd uzavrieť, že by odvolací súd zmenou rozsudku súdu prvej inštancie neprimeraným spôsobom znížil právnu ochranu prináležiacu dovolateľovi v postavení spotrebiteľa, teda nedošlo k namietanému porušeniu dovolateľom označených práv. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd pri rozhodovaní o žalobe na vydanie Zmenky prihliadol na ochranu práv dovolateľa ako spotrebiteľa aplikujúc príslušnú právnu úpravu platnú a účinnú v čase, keď bola zmenka vystavená.

55. Najvyšší súd záverom dodáva, že zo všetkých uvedených dôvodov dospel k jednoznačnému záveru o správnosti záverov odvolacieho súdu, v zmysle ktorých je žalobcovi ako spotrebiteľovi zabezpečená dostatočná ochrana jeho práv voči dodávateľovi v prípade, ak by tento uplatňoval nároky zo Zmenky, ktorá je absolútne neplatným úkonom za súčasného ustálenia neexistencie dôvodov na uloženie povinnosti žalovanému vydať Zmenku.

56. Vychádzajúc z uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

57. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

58. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

59. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.